

Kategorija: 3.4.3.5.6. Kiti klausimai, susiję su bankroto administratoriaus statusu bankroto proceso metu;

Santrauka:

BUAB kreditorius pateikė prašymą pakeisti bankroto administratorių, ir bankroto bylą nagrinėjantis teismas prašymą atmetė. Pirmosios ir apeliacinės instancijų teismai atsisakė priimti kreditoriaus atskirąjį skundą dėl teismo nutarties atimesti kreditoriaus prašymą. Kreditorius pateikė kasacinį skundą.

LAT išaiškino, kad teismui išnagrinėjus įstatymo nustatyta tvarka gautą prašymą atstatydinti bankroto administratorių ar informaciją apie administratoriaus negalėjimą eiti pareigas ir patenkinus tokį prašymą (atstatydinus administratorių), teismo nutartis gali būti skundžiama apeliacine tvarka, bet negali būti skundžiama kasacine tvarka. Teismui gi atmetus prašymą (neatstatydinus administratoriaus), tokia teismo nutartis nei apeliacine, nei kasacine tvarka negali būti skundžiama, todėl nagrinėjamu atveju pareiškėjo atskirąjį skundą buvo atsisakyta priimti pagrįstai.

LAT paliko galioti apeliacinės instancijos teismo nutartį.

Civilinė byla Nr. 3K-3-432-313/2017

Teisminio proceso Nr. 2-55-3-00501-2013-7

Procesinio sprendimo kategorija 3.4.3.5.6.

(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2017 m. lapkričio 29 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės (pranešėja), Birutės Janavičiūtės (kolegijos pirmininkė) ir Gedimino Sagačio,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **pareiškėjo Z. V.** kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. sausio 26 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „FF Lizingas“ bankroto byloje Nr. B2-420-413/2017, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo Z. V. atskirąjį skundą ir jo papildymą **dėl Kauno apygardos teismo 2016 m. liepos 27 d. ir 2016 m. liepos 29 d. nutarčių panaikinimo.**

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacine byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių teismo nutarties, kuria atmestas kreditoriaus prašymas atstatydinti bankroto administratorių, apskundimo galimybę, aiškinimo ir taikymo.

2. Vilniaus apygardos teismo 2013 m. rugsėjo 10 d. nutartimi atsakovei UAB „FF Lizingas“ iškelta bankroto byla, įmonės bankroto administratore paskirta UAB „Admivita“; ši teismo nutartis įsiteisėjo Lietuvos apeliaciniam teismui 2013 m. lapkričio 13 d. nutartimi atsisakius patenkinti kreditorės AB „GVK“ ir atsakovės atskirusius skundus; Vilniaus apygardos teismo 2014 m. birželio 12 d. nutartimi patvirtintas įmonės kreditorių bei jų finansinių reikalavimų sąrašas, kuris vėliau buvo tikslinamas (iš viso 4 701 843,45 Lt (1 361 747,99 Eur), tarp jų kreditoriaus akcininko Z. V. (85 proc. akcijų) pirmąja eile tenkintinas 212 662,69 Lt (61 591,37 Eur) ir kreditoriaus AB DNB banko trečiąja eile tenkintinas 1 697 250,10 Lt (491 557,60 Eur) finansinis reikalavimas, dėl kurio patvirtinimo Lietuvos apeliacinis teismas 2014 m. spalio 27 d. nutartimi atmetė kreditoriaus Z. V. atskirąjį skundą (civilinė byla Nr. 2-1833/2014); Vilniaus apygardos teismo 2015 m. sausio 14 d. nutartimi bendrovė pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto, o Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. birželio 4 d. nutartimi ši teismo nutartis palikta nepakeista.

3. Pareiškėjas Z. V. 2015 m. birželio 8 d. pateikė teismui prašymą pakeisti atsakovės BUAB „FF Lizingas“ bankroto administratore UAB „Admivita“ kitu bankroto administratoriumi. Kauno apygardos teismas 2016 m. liepos 27 d. nutartimi prašymą atmetė, kartu nurodė, kad nutartis neskundžiama. Šioje nutartyje buvo nurodyta klaidinga jos priėmimo data – 2016 m. birželio 27 d., ją teismas 2016 m. liepos 29 d. nutartimi savo iniciatyva ištaisė kaip rašymo apsirikimą.

4. Pareiškėjas Z. V. 2016 m. rugpjūčio 9 d. teismui pateikė atskirąjį skundą ir jo papildymą, prašydamas panaikinti susijusias 2016 m. liepos 27 d. ir 2016 m. liepos 29 d. Kauno apygardos teismo nutartis ir grąžinti bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui. Taip pat prašė pridėti prie bylos naujus rašytinius įrodymus, taikyti laikinas apsaugos priemones, bylą nagrinėti skubos tvarka, priimti atskirąją nutartį ir pranešti prokurorui (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir *CPK*) 332 straipsnis), o bylą išnagrinėjusiam teisėjui nusišalinti nuo atskirojo skundo priėmimo klausimo nagrinėjimo; prašė atnaujinti terminą atskirajam skundui ir jo papildymui paduoti.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Kauno apygardos teismas 2016 m. rugpjūčio 12 d. nutartimi pareiškėjo kreditoriaus Z. V. atskirąjį skundą ir jo papildymą atsisakė priimti.

6. Teismas pažymėjo, kad pareiškėjas pateiktuose procesiniuose dokumentuose neginčija teismo 2016 m. liepos 29 d. nutarties dėl klaidos ištaisymo teisėtumo, ją siedamas su 2016 m. liepos 27 d. nutarties neteisėtumu, pateikia argumentus, susijusius su administratoriaus atstatydinimu ir jo (pareiškėjo) teise apskusti šią nutartį, todėl sprendė, kad šiuo atskiruoju skundu yra skundžiamas būtent 2016 m. liepos 27 d. teismo nutarties teisėtumas. Remdamasis tuo, kad teismo 2016 m. liepos 27 d. nutartyje nurodyta, jog ji atskiruoju skundu neskundžiama, taigi negali būti apeliacinio apskundimo objektas, teismas atskirąjį skundą ir jo papildymą atsisakė priimti (*CPK* 291 straipsnio 1 dalies 7 punktas, 315 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 338 straipsnis).

7. Teismas atmetė kaip teisiškai nepagrįstą ir tinkamai nemotyvuotą pareiškėjo prašymą dėl teisėjo nusišalinimo, nes šios teismo nutarties, kaip ir 2016 m. liepos 27 d. nutarties, teisėtumą gali peržiūrėti tik aukštesnės instancijos teismas ir tokia teise pareiškėjas gali pasinaudoti, paduodamas atskirąjį skundą (*CPK* 68 straipsnio 1 dalis, 315 straipsnio 4 dalis). Atsisakęs priimti pareiškėjo atskirąjį skundą teismas kitų skunde ir jo papildyme keliamų procesinių klausimų nesprensdė.

8. Lietuvos apeliacinis teismas, išnagrinėjęs pareiškėjo Z. V. atskirąjį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2016 m. rugpjūčio 12 d. nutarties panaikinimo, 2017 m. sausio 26 d. nutartimi Kauno apygardos teismo 2016 m. rugpjūčio 12 d. nutartį paliko nepakeistą; išsprendė bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimą.

9. Teismas nurodė, kad, siekiant bankroto proceso koncentruotumo, ekonomiškumo, taip pat kreditorių lygiateisiškumo, autonomijos ir kt. principų užtikrinimo, Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatyme (toliau – ir *ĮBĮ*) yra tiksliai reglamentuojama atskirų šiame procese kylančių klausimų sprendimo tvarka, terminai ir kt. Būtent todėl klausimai, ar yra tinkama bankroto procedūras vykdančiame teismo paskirta bankroto administratorė, kuriai, be kita ko, patikėta disponuoti atsakovės turtu, yra priskirti kreditorių susirinkimo kompetencijai (*ĮBĮ* 21 straipsnio 2 dalies 4 punktas). Kreditorius individualiai gali teikti bylą nagrinėjančiam teismui tik informaciją, kuria remdamasis teismas, privalantis užtikrinti bankroto proceso teisėtumą jo nagrinėjamoje byloje, kreditoriaus manymu, turėtų pakankamą pagrindą *ex officio* (pagal pareigas) nušalinti administratorių.

10. Teismas sprendė, kad savo teisę dėl administratorės nušalinimo pareiškėjas kreditorius Z. V. gali įgyvendinti inicijuodamas tokio klausimo sprendimą kreditorių susirinkime, skųsdamas teismui jį netenkinantį nutarimą ar aukštesniam teismui – jį netenkinantį žemesnės instancijos teismo sprendimą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

11. Kasaciniu skundu pareiškėjas kreditorius Z. V. prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. sausio 26 d. nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

1. Teismas pažeidė ne tik Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – *CK*) 1.5 straipsnyje nurodytus teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principus, bet ir *CPK* 17 straipsnyje nustatytą bylos dalyvių lygiateisiškumą, rungimosi principą (*CPK* 12 straipsnis) ir dispozityvumo principą – teisę laisvai disponuoti procesinėmis teisėmis (*CPK* 13 straipsnis). Jei pareiškėjas negali skusti teismo nutarties dėl jo prašymo atmetimo, tai, vadovaujantis pirmiau nurodytomis teisės normomis, ir kitiems bylos dalyviams neturėtų būti leidžiama tokio ginčo atveju skusti teismo nutartį, kuria tenkintas tokio pareiškėjo prašymas dėl administratoriaus nušalinimo.

2. Teismas nevertino naujos *ĮBĮ* 11 straipsnio 10 dalies redakcijos, įsigaliojusios nuo 2015 m. sausio 1 dalies, įtvirtinančios naują administratoriaus atstatydinimo pagrindą. Nutartis grindžiama ne bendra teismo praktika, o ydinga praktika šioje bankroto byloje. Nauja teismo praktika dėl teisės kreditoriui, neturinčiam daugumos finansinių reikalavimų, ir įmonės savininkui skusti nutartį atskiruoju skundu įtvirtinta Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. balandžio 23 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 2-846-381/2015.

12. BUAB „FF Lizingas“ atsiliepimu į kasacinį skundą prašo skundą atmesti; priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

1. Teismas, šioje civilinėje byloje išspręsdamas pareiškėjo pateiktą procesinį prašymą ir (ar) informacijos teikimą teismui apie paskirto administratoriaus netinkamumą ir netenkindamas tokio prašymo kaip nepagrįsto, neužkirto kelio tolesnei bankroto bylos ir procedūros eigai, taip pat neužkirto kelio pareiškėjui teikti teismui naujus procesinius prašymus ir (ar) informaciją dėl paskirto administratoriaus netinkamumo. Dėl to teismas teisingai konstatavo, kad kreditorius individualiai gali teikti bylą nagrinėjančiam teismui tik informaciją, kuria remdamasis teismas, privalantis užtikrinti bankroto proceso teisėtumą jo nagrinėjamoje byloje, kreditoriaus manymu, turėtų pakankamą pagrindą *ex officio* nušalinti administratorių. Pareiškėjas savo teise pasinaudojo pakartotinai, 2017 m. gegužės 12 d. bankroto byloje gautas naujas jo prašymas dėl skubaus bankroto administratorės atstatydinimo.

2. Kasaciniame skunde nenurodyta jokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktikos, suformuotos bylose, kurių faktinės aplinkybės analogiškos ar iš esmės panašios į šios civilinės bylos, nenurodyta nutarčių, kuriose teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, neva nukrypo nuo naujos kasacinio teismo praktikos. Pareiškėjo nurodoma Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. balandžio 23 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2-846-381/2015, nėra aktuali skundžiamos nutarties teisėtumui ir pagrįstumui įvertinti. Teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, įvertino *JBĮ* 11 straipsnio 10 dalies redakciją, įsigaliojusią nuo 2015 m. sausio 1 d., taip pat vadovavosi Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. rugsėjo 15 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 2-1590-186/2015, padarytomis išvadomis.

13. Suinteresuoti asmenys UAB „Skomė“ ir UAB „Baltic Arms“ atsiliepimu į kasacinį skundą prašo skundą atmesti; UAB „Skomė“ prašo priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

1. Kasaciniame skunde nenurodyti kasacijos pagrindai, nustatyti *CPK* 346 straipsnio 2 dalies 1–3 punktuose, nepasisakoma nei dėl kasacinio teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos, nei dėl praktikos nevienodumo.

2. *CPK* 334 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyta, kad pirmosios instancijos teismo nutartis galima apskųsti atskiruoju skundu: 1) šio kodekso numatytais atvejais; 2) kai teismo nutartis užkerta galimybę tolesnei bylos eigai. Tai reiškia, kad sprendžiant klausimą, ar pirmosios instancijos teismo, nagrinėjančio bankroto bylą, priimta nutartis gali būti apeliacijos objektas, iš pradžių tikrinama, ar *JBĮ* normos nustato tokios nutarties apskundimo galimybę, vėliau tikrinama, ar *CPK* normos nustato tokios nutarties apskundimo galimybę. Nustačius, kad įstatymo leidėjas šios nutarties apskundimo galimybės *expressis verbis* (tiesiogiai) nenurodė nei *JBĮ*, nei *CPK*, vertinama, ar tokia nutartis užkerta kelią tolesnei bylos eigai. Nustačius, kad dėl šios nutarties priėmimo procesas byloje, nagrinėjamoje pirmosios instancijos teisme, nebegali prasidėti arba yra užbaigiamas bent vienam iš byloje dalyvaujančių asmenų, laikoma, kad ši nutartis užkerta kelią proceso eigai, dėl ko ji gali būti apeliacijos objektas. Šiuo atveju nutarties, kuria atmestas bankrutuojančios įmonės smulkiojo kreditoriaus procesinis prašymas dėl bankroto administratorės atstatydinimo, apskundimo apeliacine tvarka galimybė nei *JBĮ*, nei *CPK* nenustatyta. Skirtingos *JBĮ* 11 straipsnio 10 dalies 4 punkto redakcijos nei iki 2015 m. sausio 1 d., nei nuo 2015 m. sausio 1 d. neregamentavo teismo nutarties, kuria atmestas bankrutuojančios įmonės smulkiojo kreditoriaus procesinis prašymas dėl bankroto administratoriaus atstatydinimo, apskundimo tvarkos, todėl tokios nutarties apskundimo klausimai spręstini pagal *CPK* III dalies XVI skyriaus II skirsnyje nustatytas taisykles. 2016 m. liepos 27 d. nutartis dėl Z. V. prašymo išsprendimo neužkirto kelio tolesnei bankroto bylos eigai bei neužkerta kelio šiame procese dalyvauti Z. V., kaip ir neužkirto kelio jam teikti naujais pagrindais pagrįstus procesinius prašymus dėl bankroto administratorės UAB „Admivita“ atstatydinimo. Dėl to, kad pareiškėjas Z. V. neturėjimo teisės paduoti atskirąjį skundą dėl nutarties, kuria išsprendžiamas jo procesinis prašymas dėl bankroto administratorės (ne)atstatydinimo, jau pasisakytą įsiteisėjusiais teismų procesiniais sprendimais šioje bankroto byloje – Lietuvos apeliacinis teismas 2015 m. rugsėjo 15 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 2-1590-186/2015, kuria Z. V. procesinį prašymą dėl bankroto administratorės UAB „Admivita“ atstatydinimo perdavė nagrinėti iš naujo, be kita ko, pažymėjo, kad tais atvejais, kai teismas, išnagrinėjęs prašymą ir nenustatęs pagrindų, dėl kurių administratorius turėtų būti atstatyditas, priima nutartį netenkinti prašymo atstatydingi administratorių, tokia nutartis negali būti skundžiama apeliacine tvarka; ši nutartis neužkerta kelio kreditoriams teikti tokią informaciją teismui ar įstatymo nustatyta tvarka, t. y. kartu su kitais kreditoriais teisme inicijuoti jo nušalinimą.

3. Kasacinio skundo teiginiai iš viso neatitinka Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. balandžio 23 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje Nr. 2-846-381/2015, turinio, kadangi nurodytoje byloje apeliacinės instancijos teismas iš viso nesprendė klausimo, ar bankrutuojančios įmonės smulkusis kreditorius, kurio procesinis prašymas dėl bankroto administratoriaus atstatydinimo atmestas, turi teisę paduoti atskirąjį skundą dėl tokios nutarties, todėl pirmiau nurodyta nutartis šiai bylai neturi precedento galios. Pagal *JBĮ* ir apeliacinio teismo praktiką teismo nutartis atstatydingi bankroto administratorių (įskaitant ir tai, jeigu administratorius atstatyditas pagal smulkiojo kreditoriaus pareiškimą) skundžiama atskiruoju skundu, o teismo nutartis atmesti smulkiojo kreditoriaus procesinį prašymą dėl bankroto administratoriaus atstatydinimo atskiruoju skundu neskundžiama. Kreditorius Z.

V., kurio finansinis reikalavimas sudaro nereikšmingą dalį visų teismo patvirtintų kreditorių reikalavimų sumos ir kuris neturi savarankiškos teisės kreiptis į teismą dėl bankroto administratorės atstatydinimo, visiškai pasinaudojo teise informuoti bankroto bylą nagrinėjančią teismą apie savo abejones dėl galimo paskirtosios administratorės netinkamumo, o teismas šį prašymą išnagrinėjo, tačiau nenustatė pagrindo atstatydingi administratorę. Taigi kreditoriaus Z. V. teisė į teisingą teismą buvo visiškai užtikrinta.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl kreditoriaus teisės skųsti teismo nutartį dėl bankroto administratoriaus (ne)atstatydinimo

14. CPK 1 straipsnyje, nustatančiame civilinio proceso įstatymų konkurencijos taisykles, yra įtvirtinta teisės norma, kad bankroto bylos nagrinėjamos pagal šio kodekso taisykles, išskyrus išimtis, kurias nustato kiti Lietuvos Respublikos įstatymai. Taigi įmonių bankroto įstatymo normos yra specialiosios bendrųjų civilinio proceso normų atžvilgiu ir turi prioritetą jų konkurencijos atveju. Pagal JBĮ 10 straipsnio 1 dalį bankroto bylos iškeliamos ir nagrinėjamos CPK nustatyta ginčo teisenos tvarka, išskyrus šio įstatymo nustatytas išimtis. Bankroto bylų procesinių taisyklių ypatumus lemia bankroto materialiujų teisinių santykių prigimtis ir jų specifika, palyginus su kitais civiliniais teisiniais santykiais.

15. Įmonių bankroto įstatymas atskirai nereglamentuoja, kokios dėl atskirų bankroto procedūrų teismo priimtose nutartys gali būti skundžiamos teismui, o kokios ne – atskirose šio įstatymo nuostatose yra pasisakyta dėl konkretaus veiksmo apskundimo (pvz., šiuo metu galiojančioje JBĮ 11 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad teismo nutartis paskirti administratorių neskundžiama). Taigi, dėl kreditorių (atskiro kreditoriaus) ar administratoriaus bankroto proceso metu atliktų atskirų veiksmų atlikimo ir jų apskundimo, jei jie nereglamentuoti JBĮ normomis, turi būti sprendžiama pagal CPK taisykles (CPK 1 straipsnis).

16. CPK 334 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyta, kad pirmosios instancijos teismo nutartis galima apskųsti atskiruoju skundu: 1) šio kodekso numatytais atvejais; 2) kai teismo nutartis užkerta galimybę tolesnei bylos eigai. Tai reiškia, kad sprendžiant klausimą, ar pirmosios instancijos teismo, nagrinėjančio bankroto bylą, priimta nutartis gali būti apeliacijos objektas, iš pradžių tikrinama, ar JBĮ normos nustato tokios nutarties apskundimo galimybę, vėliau tikrinama, ar CPK normos nustato tokios nutarties apskundimo galimybę. Nustačius, kad įstatymo leidėjas šios nutarties apskundimo galimybės *expressis verbis* neįvardijo nei JBĮ, nei CPK, vertinama, ar tokia nutartis užkerta kelią tolesnei bylos eigai. Nustačius, kad dėl šios nutarties priėmimo procesas byloje, nagrinėjamoje pirmosios instancijos teisme, nebegali prasidėti arba yra užbaigiamas bent vienam iš byloje dalyvaujančių asmenų, laikoma, kad ši nutartis užkerta kelią proceso eigai, dėl to ji gali būti apeliacijos objektas.

17. Įmonės administratorius bankroto procese yra vienas reikšmingiausių subjektų, jis iš esmės vykdo bankrutuojančios įmonės vadovo funkcijas, nuo jo veiksmų sąžiningumo ir aktyvumo priklauso kreditorių ir skolininko interesų apgynimas, bankroto procese siekiamų tikslų įgyvendinimas. Dėl išskirtinės administratoriaus svarbos bankroto procese tik teismas, laikydamasis teisės norminių aktų reikalavimų, turi teisę skirti administratorių bankroto procese. Bet kurioje bankroto procedūros stadijoje, esant JBĮ 11 straipsnyje įtvirtintiems pagrindams, neribojama teisė kelti klausimą, ar bankroto administratorius tinkamai vykdo pavestas funkcijas. Pagal JBĮ 11 straipsnio 10 dalį (2014 m. spalio 14 d. įstatymo Nr. XII-1229 redakcija) teismas administratorių iš pareigų atstatydinga šiais atvejais: 1) kai administratorius pateikia teismui prašymą dėl atsistatydinimo; 2) kai įmonės kreditorių susirinkimas šio įstatymo 23 straipsnio 13 punkte nustatyta tvarka arba kreditorių komitetas, jeigu jis sudarytas (toliau šiame punkte – komitetas), ar šio įstatymo 21 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytas kreditorius (kreditoriai) motyvuotu prašymu kreipiasi dėl administratoriaus atstatydinimo ir teismas nustato, kad kreditorių susirinkimo arba komiteto nutarimas atstatydingi administratorių buvo priimtas nepažeidžiant šiame įstatyme nustatytos kreditorių susirinkimo arba komiteto nutarimų priėmimo tvarkos, arba kai prašymą dėl administratoriaus pakeitimo pateikęs kreditorius (kreditoriai) atitinka šio įstatymo 21 straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatytas sąlygas ir patenkinus prašymą nebus pažeisti kreditorių susirinkimo arba komiteto nutarimui nepitarusių, kreditorių susirinkime arba komiteto posėdyje nedalyvavusių ar prašymo neteikusių kreditorių interesai ar viešasis interesas; 3) kai administratorius netenka teisės teikti įmonių bankroto administravimo paslaugas; 4) kai teismas, gavęs informacijos iš kreditorių ar kitų bankroto procese dalyvaujančių asmenų, nustato, kad asmuo negalėjo būti paskirtas administratoriumi dėl šio straipsnio 6 dalyje nurodytų aplinkybių arba šios aplinkybės atsirado paskyrus administratorių; 5) teismas patenkino asmens, kuris buvo atrinktas naudojantis programa, bet nebuvo paskirtas administratoriumi, atskirąjį skundą ir šis asmuo ne vėliau kaip per mėnesį nuo nutarties, kuria priimtas sprendimas tenkinti atskirąjį skundą, įsiteisėjimo dienos pateikė šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytą sutikimą-deklaraciją administruoti įmonę; 6) kai šio įstatymo 23 straipsnio 4 punkte nurodyta tvarka teismas nepatvirtina administratoriaus ataskaitos.

18. Nagrinėjamoje byloje pareiškėjui kreditoriui Z. V., nors jis pagal turimą kreditoriaus reikalavimą kaip smulkusis kreditorius neatitinka *JBĮ* 21 straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatytų reikalavimų, buvo suteikta galimybė pasinaudoti teise kreiptis į teismą dėl administratoriaus atstatydinimo. Kauno apygardos teismui 2015 m. liepos 3 d. nutartimi atsisakius priimti Z. V. prašymą dėl administratoriaus pakeitimo ir jam šią nutartį apskundus atskiruoju skundu, Lietuvos apeliacinis teismas 2015 m. rugsėjo 15 d. nutartimi Kauno apygardos teismo 2015 m. liepos 3 d. nutartį panaikino ir, be kita ko, nurodė teismui, kad pagal *JBĮ* 11 straipsnio 10 dalies 4 punktą teismas turi nagrinėti bet kokią informaciją apie galimą administratoriaus netinkamą pareigų vykdymą. Nagrinėdamas kreditoriaus prašymą iš naujo, Kauno apygardos teismas, 2016 m. liepos 27 d. nutartimi išsamiai išnagrinėjęs Z. V. argumentus dėl, jo nuomone, netinkamo administratorės pareigų atlikimo, prašymą dėl administratorės atstatydinimo atmetė.

19. *JBĮ* 10 straipsnio 8 dalyje (2014 m. spalio 14 d. įstatymo Nr. XII-1229 redakcija) nustatyta, kad atskirasis skundas dėl nutarties iškelti bankroto bylą, neskirti šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka parinkto asmens administratoriumi, laikinai pavaduoti arba *atstatydinti* administratorių Lietuvos apeliaciniame teisme turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 14 dienų nuo bylos medžiagos gavimo Lietuvos apeliaciniame teisme dienos. Teismo nutarties, *kuria atmestas* bankrutuojančios įmonės kreditoriaus procesinis prašymas dėl bankroto administratoriaus atstatydinimo, apskundimo apeliacine tvarka galimybė nei *JBĮ*, nei *CPK* nenustatyta. Šios nutarties 16 punkte minėta, kad tokiu atveju turi būti sprendžiama, ar tokia nutartimi užkertamas kelias tolesnei bylos eigai. Kasacinio teismo teisėjų kolegija sprendžia, kad tokių aplinkybių konstatuoti nėra pagrindo. Nenustatyta, kad dėl to, jog neatstatydinta bankroto administratorė, negalėtų vykti bankroto procesas ar kad bent vienas proceso dalyvis toliau negalėtų dalyvauti bankroto bylos procese, t. y. teismo nutartis, kuria atsisakyta atstatydinti bankroto administratorę, neužkerta kelio tolesnei bankroto bylos eigai. Šiame kontekste pažymėtina, jog, kilus pagrįstų abejonių dėl administratoriaus (jo įgalioto asmens) nešališkumo, suinteresuotumo ar tinkamo pareigų vykdymo, dėl to, kad jo veiksmai prieštarauja bankrutuojančios (bankrutavusios) įmonės, jos kreditorių interesams ar viešajam interesui, teismo nutartis, kuria netenkintas prašymas dėl administratoriaus atstatydinimo, neužkerta kelio kreditoriams teikti tokią informaciją teismui ar įstatymo nustatyta tvarka, t. y. kartu su kitais kreditoriais, teisme inicijuoti jo nušalinimą.

20. Įstatymo leidėjas bankroto administratoriaus keitimo teisėtumo ir pagrįstumo peržiūrėjimo funkciją pagal kompetenciją yra nustatęs tik Lietuvos apeliaciniam teismui, peržiūrinčiam tokias pirmosios instancijos teismo nutartis apeliacine tvarka; kasacija šiuo klausimu yra negalima. Tokia išvada atitinka ir kasacinio teismo formuojamą praktiką (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. sausio 19 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-41/2005; 2013 m. gegužės 17 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-331/2013; ir kt.). Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2006 m. sausio 16 d. nutarime yra konstatavęs, kad teismai bylas turi spręsti tik griežtai laikydamiesi įstatymuose nustatytų procesinių bei kitų reikalavimų ir neperžengdami savo jurisdikcijos ribų, neviršydamie kitų įgaliojimų. Taigi kiekvienas tam tikros instancijos bendrosios kompetencijos teismas privalo pagal įstatymus vykdyti būtent tas funkcijas, kurios yra įstatymu priskirtos tos instancijos bendrosios kompetencijos teismams.

21. Atsižvelgdama į pirmiau nurodytą teisinį reglamentavimą ir kasacinio teismo praktiką, teisėjų kolegija išaiškina, kad, *teismui išnagrinėjus įstatymo nustatyta tvarka gautą prašymą atstatydinti bankroto administratorių ar informaciją apie administratoriaus negalėjimą eiti pareigas ir patenkinus tokį prašymą (atstatydinus administratorių), teismo nutartis gali būti skundžiama apeliacine tvarka, bet negali būti skundžiama kasacine tvarka. Teismui atmetus prašymą (neatstatydinus administratoriaus), tokia teismo nutartis nei apeliacine, nei kasacine tvarka negali būti skundžiama.*

Dėl apeliacinės instancijos teismo nukrypimo nuo savo ankstesnės praktikos

22. Kasacinio teismo praktikoje pasisakyta, kad kai apeliacinės instancijos teismas nukrypsta nuo savo sukurtų horizontaliųjų precedentų, kurie niekada nebuvo peržiūrėti kasacine tvarka, tai ši aplinkybė savaime nesudaro pagrindo spręsti, jog tik dėl to skundžiamas apeliacinės instancijos teismo sprendimas naikintinas. Kasacinis teismas, formuodamas vienodą teismų praktiką kasacine tvarka priimtomis precedentinėmis nutartimis, nėra saistomas žemesnės instancijos teismų priimtų procesinių sprendimų kaip precedentų, jis gali formuoti kitokius precedentus, o šie privalomi visiems teismams (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gruodžio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-546-469/2016, 28 punktas).

23. Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, kad atsižvelgtina į tai, ar atitinkamas precedentas atspindi susiformavusią teismų praktiką, ar yra pavienis atvejis. Bendrosios kompetencijos teismų praktikos koregavimą (nukrypimą nuo teismų ligi tol saiščiusių ankstesnių precedentų ir naujų precedentų kūrimą) pagal savo kompetenciją turi užtikrinti atitinkamai Lietuvos apeliacinis teismas ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (žr. Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 24 d. nutarimą, bbylos Nr. 26/07).

24. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje ne kartą pabrėžiama teismų pareiga laikytis savo pačių ar aukštesnės instancijos teismų analogiškose ar iš esmės panašiose bylose sukurtų precedentų, taip užtikrinant teismų praktikos nuoseklumą ir nuspėjamumą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 7 d.

nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-183-248/2015 ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką bei Konstitucinio Teismo jurisprudenciją). Teismo precedento horizontalusis poveikis lemia teismo pareigą laikytis būtent tos pačios pakopos teismo pirmiau išnagrinėtoje analogiškoje ar iš esmės panašioje byloje suformuluotų teisės taikymo ir aiškinimo taisyklių tiek, kiek bylose nagrinėjami santykiai yra tapatūs (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gruodžio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-546-469/2016, 24 punktas).

25. Kasaciniame skunde pateikti argumentai, kad apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo savo suformuotos praktikos ginčo klausimu. Kreditorius nurodė, kad nauja Lietuvos apeliacinio teismo praktika dėl teisės kreditoriui, neturinčiam daugumos finansinių reikalavimų, ir įmonės savininkui skūsti nutartį atskiruoju skundu įtvirtinta Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. balandžio 23 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 2-846-381/2015.

26. Pažymėtina, kad nors kreditoriaus nurodytoje civilinėje byloje ir buvo sprendžiamas klausimas dėl administratoriaus atstatydinimo, tačiau bylos išnagrinėjimo rezultatas ir šio rezultato sukeltos teisinės pasekmės skiriasi nuo nagrinėjamos bylos: minėtoje byloje keliamas teismo nutarties, kuria pakeistas bankroto administratorius, atstatydinant buvusį administratorių iš pareigų ir paskiriant kitą bankroto administratorių, teisėtumo klausimas (spręstas bankroto administratoriaus atstatydinimo pagrįstumo klausimas), o aptariamoje byloje apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nutarė pakeisti bankrutuojančios bendrovės bankroto administratorių, atstatydingamas jį iš pareigų /B/ 11 straipsnio 10 dalies 4 punkto pagrindu, ir paskirti naują bankroto administratorių. Nagrinėjamu atveju sprendžiamas klausimas dėl skundžiamos teismo nutarties, kuria atmestas bankrutuojančios įmonės kreditoriaus procesinis prašymas dėl bankroto administratoriaus atsatydinimo, todėl kreditoriaus nurodyta civilinė byla (žr. šios nutarties 12.2 punktą) nėra precedentinė nagrinėjamos bylos atžvilgiu.

27. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad kasacinio skundo argumentai neteikia pagrindo pripažinti, jog apeliacinės instancijos teismas pažeidė teisės normas, reglamentuojančias teismo nutarties, kuria atmestas kreditoriaus prašymas atstatydinginti bankroto administratorių, apskundimo galimybę, nukrypo nuo teisės aiškinimo ir taikymo praktikos, todėl naikinti ar keisti priimtą apeliacinės instancijos teismo procesinį sprendimą nėra teisinio pagrindo. Kasacinio skundo argumentai teisiškai nepagrįsti ir atmetami, o apeliacinės instancijos teismo nutartis paliekama nepakeista (CPK 346 straipsnis, 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

28. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymo tvarką reglamentuoja CPK 93, 94, 96, 96¹, 98 straipsnių nuostatos. Šaliai, kurios naudai priimtas procesinis sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies (CPK 93, 98 straipsniai).

29. Suinteresuotas asmuo UAB „Skomé“ prašo priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, pateikė įrodymus, patvirtinančius, kad ji sumokėjo 1210 Eur už advokato teisinę pagalbą surašant atsiliepimą į kasacinį skundą. Šios išlaidos jai priteistinos iš kreditoriaus Z. V. (CPK 93 straipsnio 1 dalis, 98 straipsnio 2 dalis, Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 8.14 punktas).

30. BUAB „FF Lizingas“ prašo priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, pateikė įrodymus, patvirtinančius, kad ji sumokėjo 726 Eur už advokato teisinę pagalbą surašant atsiliepimą į kasacinį skundą. Šios išlaidos jai priteistinos iš kreditoriaus Z. V. (CPK 93 straipsnio 1 dalis, 98 straipsnio 2 dalis, Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 8.14 punktas).

31. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 29 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, šioje byloje kasaciniame teisme patirta 28,78 Eur išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu (CPK 79 straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis). Netenkinus kasacinio skundo šių išlaidų atlyginimas priteistinas iš pareiškėjo kreditoriaus Z. V. (CPK 96 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. sausio 26 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti iš Z. V. (a. k. (duomenys neskelbtini) uždarnosios akcinės bendrovės „Skomé“ (j. a. k. 122574319) naudai 1210 (vieną tūkstantį du šimtus dešimt) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo kasaciniame teisme.

Priteisti iš Z. V. (a. k. (duomenys neskelbtini) bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „FF Lizingas“ (j. a. k. 110774988) naudai 726 (septynis šimtus dvidešimt šešis) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo kasaciniame teisme.

Priteisti iš Z. V. (a. k. (duomenys neskelbtini) valstybės naudai 28,78 Eur (dvidešimt aštuonis Eur 78 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu kasaciniame teisme, atlyginimo (ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660).

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Alė Bukavinienė

Birutė Janavičiūtė

Gediminas Sagatys

Paminėta tekste:

Bylos:

3K-3-41 Dėl turto pardavimo iš varžytynių pripažinimo negaliojančiu, varžytynių akto panaikinimo bei įmonės administratoriaus pakeitimo UAB „Minonas“ bankroto byloje.

26/07 Dėl teismų precedentų ir teismo nutarties kreiptis į Konstitucinį Teismą ar administracinį teismą apskundimo

3K-3-331/2013 Dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. spalio 11 d. nutarties peržiūrėjimo UAB „OKZ HOLDING Baltija“ bankroto byloje

2-1833/2014 Dėl Vilniaus apygardos teismo 2014 m. birželio 12 d. nutarties, kuria patvirtinti kreditoriniai reikalavimai UAB „FF lizingas“ bankroto byloje

3K-3-183-248/2015 Dėl konkurso sąlygų pripažinimo negaliojančiomis ir įpareigojimo nutraukti viešojo pirkimo procedūras

2-1590-186/2015 Dėl proceso atnaujinimo ir bankroto administratoriaus pakeitimo, priimtos civilinėje byloje Nr. B2-2137-413/2015 (bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „FF Lizingas“ bankroto byl

e3K-3-546-469/2016 Dėl sprendimo atmesti pasiūlymą viešajame pirkime panaikinimo

Teisės aktai:

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

1 str. Civilinio proceso įstatymai

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

1 str. Civilinio proceso įstatymai

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

12 str. Rungimosi principas

13 str. Dispozityvumo principas

17 str. Šalių procesinis lygiateisiškumas

68 str. Pareiškimai dėl nušalinimų

79 str. Bylinėjimosi išlaidos

88 str. Išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu

92 str. Išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, apmokėjimas

93 str. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas

94 str. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas, kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės

96 str. Bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei

96-1 str. Bylinėjimosi išlaidų atlyginimas iš biudžeto lėšų

98 str. Išlaidų advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti atlyginimas

291 str. Nutarties turinys

315 str. Apeliacinio skundo priėmimas

334 str. Teisė paduoti atskirąjį skundą

338 str. Apeliacinio proceso normų galiojimas

346 str. Įsiteisėjusių teismo sprendimų, nutarčių peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindai

359 str. Kasacinio teismo teisės

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas

Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas

10 str. Bankroto bylos iškėlimas teisme

11 str. Įmonės administratorius

21 str. Kreditorių teisės bankroto byloje